Gahryman Arkadagymyzyň köp jiltli «Türkmenistanyň dermanlyk ösümlikleri» ylmy-ensiklopedik kitaby diňe bir lukmançylyk däl, eýsem, ylym we tehnologiýa üçin hem bahasyna ýetip bolmajak maglumat çeşmesidir. Häzirki zaman maglumat tehnologiýalarynyň, hususan-da, emeli aňyň (AI) bu kitap bilen utgaşdyrylmagy milli mirasymyzy dünýä derejesinde elýeterli etmäge mümkinçilik berýär.

Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmenistanyň dermanlyk ösümlikleri» atly düýpli ylmy işi tebigatyň eçilen baýlyklaryny ylmy esasda öwrenmekde esasy gollanmadyr. Bu kitaby sanly ulgam we emeli aň (AI) bilen birleşdirmek, lukmançylykda we biotehnologiýada täze sahypalary açýar.

Kitapda müňlerçe ösümlik, olaryň himiki düzümi we bejerijilik häsiýetleri barada jikme-jik maglumat berilýär. Emeli aň programmalary bu ägirt uly maglumatlar bazasyny bary-ýogy birnäçe sekuntda seljerip bilýär. Meselem, ulanyjy ösümligiň diňe bir häsiýetini ýazsa, AI kitapdaky ähli degişli ösümlikleri we olaryň taýýarlanyş usullaryny derrew tapyp berip bilýär. Şeýle hem ylmy barlaglarda ösümlikleriň himiki birleşmelerini häzirki zaman derman senagaty bilen utgaşdyrmaga kömek edýär.

Häzirki zaman mobil goşundylaryna ornaşdyrylan emeli aň ösümligiň suratyna seredip, onuň haýsy ösümlikdigini kesgitläp bilýär. Eger daşary çykanyňyzda bir ösümlik görseňiz, telefonyňyzyň kamerasyny oňa tutup, AI arkaly Gahryman Arkadagymyzyň kitabyndan şol ösümlik baradaky ähli maglumaty ekrana çykaryp bilersiňiz. Emeli aň programmalary kitapdaky maglumatlara esaslanyp, her bir adamyň şahsy saglyk ýagdaýyna görä maslahat berip biler. Eger adamyň haýsydyr bir madda garşy allergiýasy bar bolsa, AI kitapdan şol maddany saklaýan ösümlikleri ulanmazlygy duýduryp bilýär. Bu bolsa kitabyň praktiki ähmiýetini has-da artdyrýar.

Gahryman Arkadagymyzyň kitabyndaky ösümlikleriň bejerijilik aýratynlyklary, emeli aň arkaly täze dermanlaryň formulasyny döretmekde ulanylyp bilner. Kompýuter modelleşdirilmesi arkaly, ösümlik dermanlarynyň adam bedenine täsiri öňünden çaklanylyp, derman senagatynyň ösmegine ýol açýar. Jemläp aýdanyňda, Gahryman Arkadagymyzyň «Türkmenistanyň dermanlyk ösümlikleri» atly köp jiltli ylmy-ensiklopedik kitaby milli hazynamyzdyr. Bu hazynany emeli aňyň mümkinçilikleri bilen baýlaşdyrmak ýaş nesilleriň tebigy baýlyklarymyza bolan gyzyklanmasyny artdyrar we türkmen lukmançylygynyň halkara abraýyny has-da belende göterer.

Şadurdy ÝAZGELDIÝEW,
Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasynyň Halkara ylmy-tehnologiýa parkynyň ylmy işgäri.

Все права защищены

save pdf date >>> 24.01.2026